

Bir zamanlar "Beşdaş", "Yeddi daş" oynardıq...

Bu gündən dünənə... Baxır, hey baxıram. O uşaqlıq, bu uşaqlıq... O oyunlar, bu oyunlar... Uşaqların bir-birinə o sevgisi, bu sevgisi... Həyat dolu uşaqlar, həyat dolu uşaqlar. Məhəllələrin səsi-küyü, sevinci, şaqraq gülüslü uşaqları. Nə oyunlar oynayırdıq. "Beşdaş" dan başlardıq. Bunun üçün saatlarla daş axtarıb yığar-yığar, daha sonra içindən hamarların, yumruların, rənglilərin seçərdik ki, gözoxşayan, əlimizə yatan olsun... Günlərlə bu daşların ən qəşəngin axtarırdıq.

Hələ gözəndən oğurlanıb daş yığmağa yollanırdıq... Bu daşlarla günləri biz edərdik baş. Nə bir qüssə, nə bir kədər, deyə-gülə o qayğısız uşaqlığı bu daşlarla atartırdıq, barmaqların on çeşidli formasından keçirərək qalib olar, xoş saatlar yaşayırdıq. Bu tək bir daş oyunumu? Xeyr. Bu daş oyununu zəkamızı artırardı, göz yaddaşı bəxş edərdi uşaqlara. Əllərimizin bir andaca hərəkəti saatlarla bir idmana bərabərdir. Daşlaşdı o mənalı uşaqlığımız bu daşlarda. Gün, ay nədir? - ötən, gedən. Qalan nədir? - tək xatirə

Tək "Beşdaş" mı? Xeyr. "Evcik-evcik" oyunumuz da var idi. Daşıyardıq ev-eşikdən palaz-palaz, qab-qacaq, gəlinciklər küçəmizə. Bir guşəyə palaz açıb "evimizi" qurardıq biz. Biri ata, biri ana, biri də bala olardı. Çox sevimli ailəmədə olanları evciklərə daşıyırdıq. O illərin "Evcik-evcik" oyunundan yaddaşlara nələr hopub? Unudulmayan ən gözəli quru lavaşı ovub, üstünə də xırdalanmış pendir səpib "aile" üçün hazırlanan yemək olub. Necə şirin yeyərdilər uşaqlar bu "yeməyi". Uzun illər bu "yeməyi" xəyallardan ala bilmir. Bir sözümlə birimizə bəd gələndə küsüşərdik, küsülülük yuxumuzu ərşə çəkər, küsülülük bitənədək əzab çəkər, barışmağa can atardıq.

Binaların blokları "konsert zalımız" idi. Pillekənlər oturaçaq. Qarşıdakı kiçik bir "meydança" da çalanların, oxuyanların yeri idi. Musiqi məktəbində oxuyan uşaqların biri qarmon, nağarasın, biri

tarın, kamançasın gətirərdi. Səsi olan oxuyardı. Yaşadığımız tamaşaçılar pillekəndə çalanları alqışlardı. Oxuduğumuz yerdə məhəllələrin sözlərini unudardıq, bir andaca deyib-gülüb bir-birimizə qarışardıq. Açıları birinci mərtəbədə bir qapı: "Ay uşaqlar, sizin əlinizdən biz hara gedək?" Açıları ikinci mərtəbədə bir qapı: "Ay uşaqlar, bu nə sədir?" Qovulmaq qorxusu çökərdi üstümüze. Böyüklərə nə var ki, alardı pillələri əlimizdən, sevdiyimiz bu "zalı". Başqa yerdə konsert olar? Tamaşaçı bəs harada əyləşərdi, çalanları, oxuyanları o haradan dinlərdi? Bax bunları düşünərək sardıq biz. Xatirələrə çevrilən mənzərələr bu günlərdə anılarda düşünürəm: - Böyüklərin hirsinə baxmayın, qoymasaydılar, qoymazdılar bizi o pillələrə. O səsküyə tab gətirmək asanmıdır? Gözlərinin önündə olmaq üçün onlar bizə susurdular. Tək bunun üçün? Xeyr. Lap sonralar bildim ki, mən onlar bizi qapılardan dinləyirmiş. Sən demə, tamaşaçı tək məhəllə uşaqları deyilmiş. Qapının o tərəfində bizlə yaman qürur duyan neçə-neçə analar da, xalalar da var imiş

"Yeddi daş", "Ortada qaldı", "Gizlən-qaç", "Bənövşə, bəndə düşə", "Ocaq yandı, su qaynadı", "Əlimi siçan dişlədi", "Xan-vəzir", "Tix-tix", "Dama-dama", "Fincan-fincan", "Top divarda" dan danışmıram. İndi məhəllə uşaqları hər üzü şumal olan yeddi daş heç axtarırdılar. Onları üst-üstə yığıb topun güclü zərbəsilə heç ətrafa da-

naşkləşən kəndirlərsə qəflətən qırırlar, üzüstə yerə düşüb, yamaca yaralanardıq... Hayqırmaq istəyirəm: - Ay uşaqlar, yerə qoyun telefonları, gəlin yellənin, atılın-düşün, gününüzü heç olmasa bu oyunlarla keçirin...

Ana susur, ata susur. Nə üçün görən? Özlərinin uşaqlıqda oynadığı oyunları görən niyə öyrətmirlər uşaqlara? Gözlərinin önündə övladları yuvarlanır ətalətə, xəstəliyə, süstlüyə. Bilə-bilə, görə-görə görən niyə susur ana? Olanlara, keçənlərə nə üçün göz yumur ata?

Heç gec deyil, ay atalar, ay analar! Uşaqları aparın öz keçmişinizə. Oyunlara qonaq edin, onla-

ra da daddırın o şirinliyi, savab edin. O illərdən uşaqlara bir pay verin. Edin, hökmən edin. Uşaqlara gələcəkdə bir zamanlardan danışmağa söz verin

Bir zamanlar "Beşdaş", "Yeddi daş" oynardıq. Başlayardı bu daşlardan oyunlarımız. Heç bitməzdi, tükənməzdi. Daşlaşdır uşaqlığımız o daşlarda. O kiçik daşlardan başlayan oyunlarda. Harda görsən o daşlardan, xatirələr düşür yada. Şirin-şəkər xatirələr. Uşaqlıqdan qalan gözəl xatirələr...

İndi deyir, necə uçmasın xəyal o illərə? Noğul kimi oyunlardan bu gün əsər qalmayan o illərə...

Mətanət Məmmədova

